

Kwartaalmonitor Horeca

Derde kwartaal 2017

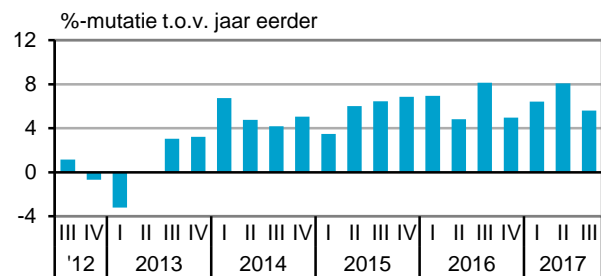
Sterke stijging omzet horeca

- Totaal horeca: Meer omzet voor alle branches
- Prijzen, vacatures en faillissementen: Aantal vervulde vacatures gelijk gebleven
- Hotels: Zeventien kwartalen achtereenvolgende groei
- Restaurants: Al zeven jaar lang omzetgroei
- Fastfoodrestaurants, ijssalons etc.: Al tweënhalf jaar meer consumpties verkocht
- Kantines en catering: Positieve omzetontwikkeling
- Cafés: Al tien kwartalen omzetstijging
- Economisch beeld: Bestedingen consumenten groeien 2,5 procent

De omzet van de horeca¹⁾ is in het derde kwartaal van 2017 met 5,6 procent toegenomen ten opzichte van hetzelfde kwartaal een jaar eerder. De horeca zet nu al zeventien kwartalen achtereenvolgende elk kwartaal meer om. De werkgelegenheid nam ook weer toe. Daarnaast werd er wederom meer in hotels overnacht dan in dezelfde maanden een jaar eerder. Het ondernemersvertrouwen daalde naar +13, hetzelfde niveau van vorig jaar én het jaar daarvoor. Ten slotte waren er in de horeca precies evenveel faillissementen als in het tweede kwartaal van 2017. Het aantal starters steeg en het aantal stoppers daalde ten opzichte van de vorige periode.

¹⁾ Traditionele horeca, inclusief verblijfsrecreatie, kantines en catering

Omzetontwikkeling horeca¹⁾

Bron: CBS

[StatLine: Horeca; omzetontwikkeling](#)

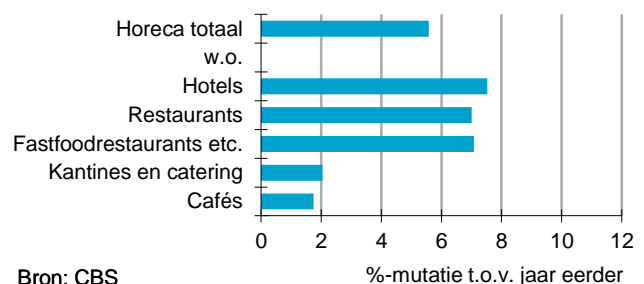
Totaal horeca

Meer omzet voor alle branches

De omzetgroei van de totale horeca is met 5,6 procent wel lager dan in het tweede kwartaal, toen de omzet met 8,1 procent toenam ten opzichte van een jaar eerder. Alle branches binnen de horeca boekten meer omzet, net als vorig kwartaal. De groei was dit kwartaal met 7,5 procent het sterkst bij hotels. De fastfoodrestaurants, ijssalons etc. volgden (7,1 procent) en de restaurants deden het ook goed met 7,0 procent groei. Er was dit kwartaal een positieve ontwikkeling bij de kantines en catering (2 procent), en ook de cafés, inclusief koffiebars en eetcafés, bleven met 1,7 procent opnieuw aan de goede zijde.

In de hele horeca kwamen er gedurende het derde kwartaal per saldo 750 bedrijven bij, gedurende het tweede kwartaal van 2017 waren dat er iets meer dan 550. Het totale aantal bedrijven in de horeca komt daarmee op 55,1 duizend.

Omzetontwikkeling derde kwartaal 2017

Bron: CBS

[StatLine: Horeca; omzetontwikkeling](#)

[StatLine: Horeca; aantal bedrijven](#)

Prijzen, vacatures en faillissementen

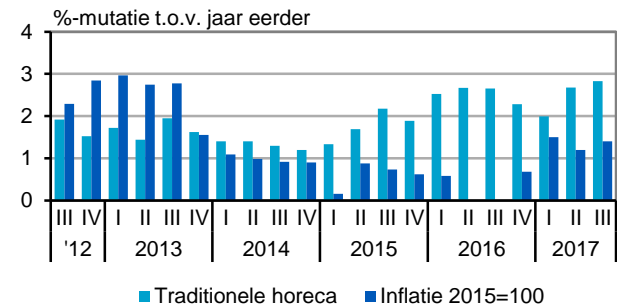
Prijsstijging horeca 2,8 procent, inflatie 1,4 procent

De prijzen in de traditionele horeca²⁾ lagen 2,8 procent hoger dan een jaar eerder. De prijsstijging is daarmee de grootste sinds het eerste kwartaal van 2009. De omzetgroei van de traditionele horeca van 5,6 procent wordt voor ongeveer de helft veroorzaakt door de prijsstijging. De andere helft komt door een toename van het aantal consumpties en overnachtingen.

De prijsontwikkeling van de traditionele horeca ligt nu al dertien kwartalen boven de inflatie. Vooral de laatste elf kwartalen was dat verschil groot, m.u.v. het eerste kwartaal van dit jaar. De inflatie, die een jaar geleden 0,0 procent bedroeg, kwam nu uit op 1,4 procent.

²⁾ Hotels (inclusief pensions en conferentieoordens), restaurants (inclusief fastfoodrestaurants, ijssalons etc.) en cafés.

Prijsontwikkeling

Bron: CBS

[StatLine: Horeca; prijzen](#)

[StatLine: Consumentenprijsindex](#)

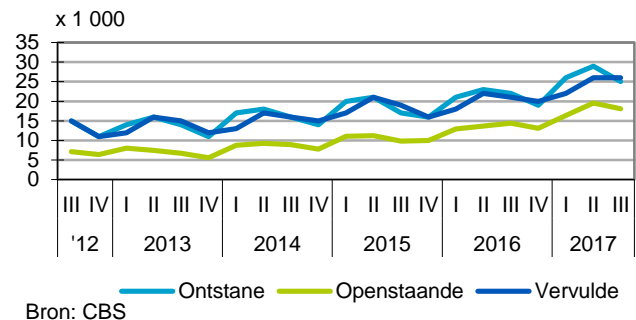
Aantal vervulde vacatures gelijk gebleven

Met de omzet- en volumegroei is de werkgelegenheid in de horeca toegenomen. Aan het eind van het derde kwartaal stonden er ruim 18,1 duizend vacatures open. Dit waren er 1,5 duizend minder dan vorig kwartaal maar 3,7 duizend meer dan een jaar geleden.

Ook de 25 duizend ontstane vacatures van het derde kwartaal waren er 4 duizend minder dan die van het tweede kwartaal maar wel 3 duizend meer dan hetzelfde kwartaal een jaar eerder. Het aantal vervulde vacatures (26 duizend) bleef op hetzelfde recordniveau van vorig kwartaal maar ook hier een stijging van 5 duizend in vergelijking met het derde kwartaal van 2016.

Een afname van het aantal ontstane, openstaande en vervulde vacatures is een gebruikelijk patroon voor het derde kwartaal. Ten opzichte van vorig jaar liggen de drie indicatoren allemaal hoger. Dit sluit aan bij de aantrekkelijke bestedingen in de horeca en het verdere herstel van de economie.

Aantal vacatures

Bron: CBS

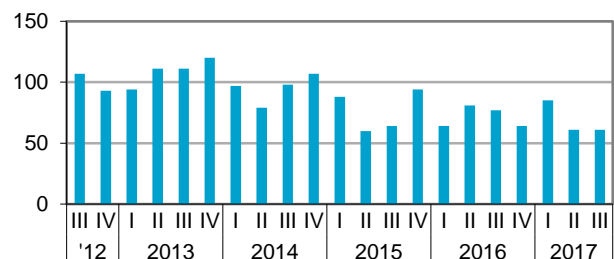
[StatLine: Vacatures](#)

Hetzelfde aantal faillissementen in de horeca

Er gingen in het derde kwartaal 61 horecabedrijven failliet, precies evenveel als in het voorgaande kwartaal. Ten opzichte van een jaar eerder was aantal faillissementen wel minder (16).

Net als vorig kwartaal waren het de restaurants waarbij de meeste bedrijven (28) gedwongen de deur sloten. Dat was er 1 minder dan een kwartaal eerder. Bij de cafés en koffiebars werden er 21 faillissementen uitgesproken, een stijging van 6 ten opzichte van het tweede kwartaal. Nog iets minder faillissementen (5) werden er uitgesproken onder de fastfoodketens, ijssalons, etc., 3 minder dan het vorige kwartaal. Bij de cateraars werden er 2 en bij de hotels 1 bedrijf failliet verklaard. In de categorie jeugdherbergen, vakantiecampen en verhuurders van vakantiehuisjes ging 1 bedrijf failliet.

Aantal faillissementen

Bron: CBS

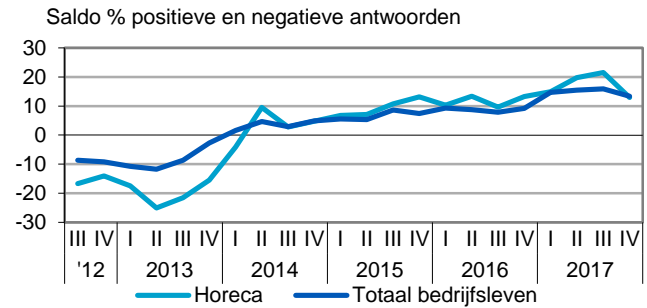
[StatLine: Uitgesproken faillissementen](#)

Sentiment in horeca minder positief

Het vertrouwen van de horecaondernemers is afgenomen na een toename van vier kwartalen op rij. De stemmingsindicator staat nu op +13. In het vorige kwartaal was het ondernemersvertrouwen in de horeca +22. Het ondernemersvertrouwen is positief sinds het tweede kwartaal van 2014.

Het ondernemersvertrouwen is samengesteld uit drie (seizoengecorrigeerde) deelindicatoren: de ontwikkeling van de omzet en van het economisch klimaat in het vorige kwartaal en de verwachting voor de omzet in het lopende kwartaal. Met name de gerealiseerde omzet en in mindere mate de ontwikkeling van het economisch klimaat dragen bij aan de afname van het ondernemersvertrouwen.

Ondernemersvertrouwen (seizoengecorrigeerd)

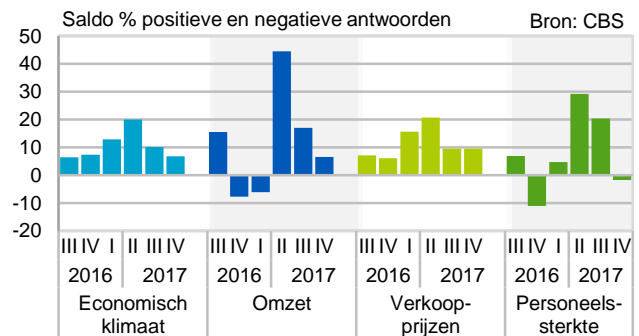
Bron: CBS

StatLine: Ondernemersvertrouwen Nederland

Verwachtingen beter dan zelfde periode vorig jaar

Per saldo 7 procent van de horecaondernemers verwacht in het vierde kwartaal een toename van de omzet. Daarmee zijn ondernemers positiever dan in hetzelfde kwartaal vorig jaar, toen per saldo nog 8 procent van de horecaondernemers een omzetsdaling verwachtte. Door per saldo 7 procent van de ondernemers wordt een verbetering van het economisch klimaat voorzien. Het aantal ondernemers dat voor het vierde kwartaal een toename van de personeelssterkte verwacht is nagenoeg even groot als het aantal met een negatieve verwachting. Dat is een verslechtering ten opzichte van het voorgaande kwartaal. Het is niet ongebruikelijk dat voor het vierde kwartaal minder ondernemers een uitbreiding van de personeelssterkte verwachten dan in andere kwartalen. Per saldo verwacht, net als in het derde kwartaal, 10 procent van de ondernemers een stijging in de verkoopprijzen door te voeren.

Verwachtingen horeca

Bron: CBS

StatLine: Conjunctuurenquête Nederland

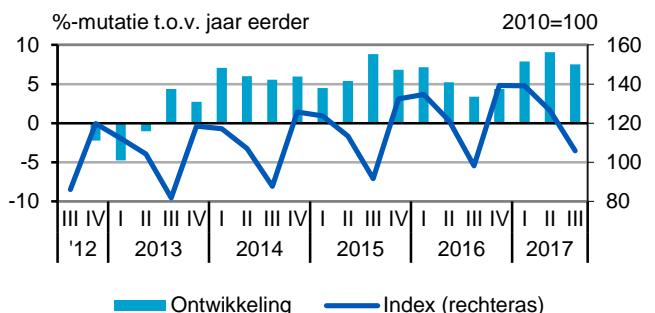
Hotels

Zeventien kwartalen achtereen groei

De omzet van hotels, pensions en conferentieoorden groeide dit kwartaal met 7,5 procent ten opzichte van het derde kwartaal van 2016. Dit was iets lager dan de 9,1 procent van vorig kwartaal dat toen de hoogste groei was sinds het vierde kwartaal van 2010. Al 17 kwartalen groeit de omzet elk kwartaal ten opzichte van een jaar eerder. De hotelbranche is dit kwartaal de grootste groeier binnen de horeca.

In deze branche gingen in het derde kwartaal 3 bedrijven failliet, 1 minder dan het vorige kwartaal en ook 1 minder dan een jaar eerder. Met 110 oprichtingen en 45 opheffingen kwamen er dit kwartaal per saldo 65 hotels bij.

Omzetontwikkeling hotels

Bron: CBS

StatLine: Horeca; omzetontwikkeling

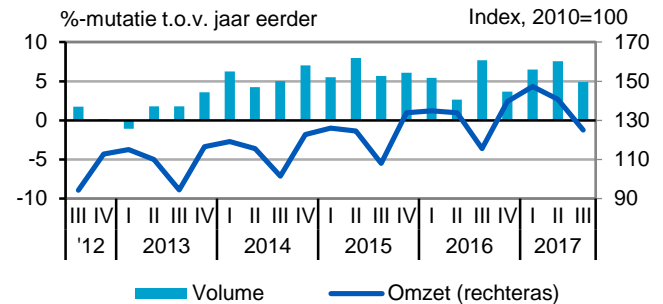
Restaurants

Al zeven jaar omzetgroei

De omzet van restaurants was 7,0 procent hoger dan in het derde kwartaal van 2016. De prijzen stegen in deze eetgelegenheden met 2,0 procent. Het grootste deel van de omzetstijging komt door groei van het volume: het aantal verkochte consumpties is grofweg met 4,9 procent toegenomen. Hiermee boeken restaurants al vierenhalf jaar elk kwartaal volumegroei en al zeven jaar omzetgroei. Binnen de horeca zijn zij daarmee de twee na grootste groeier, na de hotels en de fastfoodketens (incl. ijssalons etc.).

In het derde kwartaal gingen er 28 restaurants failliet. Dat is er 1 minder dan in het vorige kwartaal en dat zijn er 5 minder dan in het zelfde kwartaal van vorig jaar.

Volume- en omzetontwikkeling restaurants

Bron: CBS

StatLine: Horeca; omzetontwikkeling

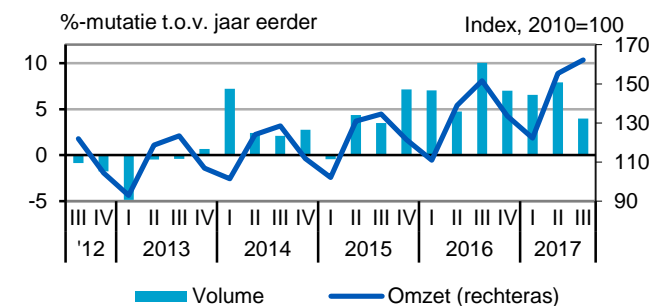
Fastfoodrestaurants, ijssalons etc.

Al tweeënhal jaar meer consumpties verkocht

De fastfoodketens, ijssalons en dergelijke boekten een omzetstijging van 7,1 procent ten opzichte van een jaar eerder. Daarvan kwam 4,0 procentpunt voor rekening van het aantal verkochte consumpties. De volumestijging is nu tweeënhal jaar achtereenvolgens positief. Ten opzichte van een jaar eerder steeg de prijs van fastfood, snacks en afgehaalde of bezorgde maaltijden met 3,0 procent. Een kwartaal eerder was dat 3,5 procent. Na de hotels zijn de fastfoodrestaurants, na twee kwartalen de grootste groeier te zijn geweest, nu de een na grootste groeier binnen de horeca.

Dit kwartaal werden 5 bedrijven in deze horecabranche failliet verklaard, 3 minder dan vorig kwartaal en 6 minder dan in het derde kwartaal van 2016.

Volume- en omzetontwikkeling fastfoodrestaurants etc.

Bron: CBS

StatLine: Horeca; omzetontwikkeling

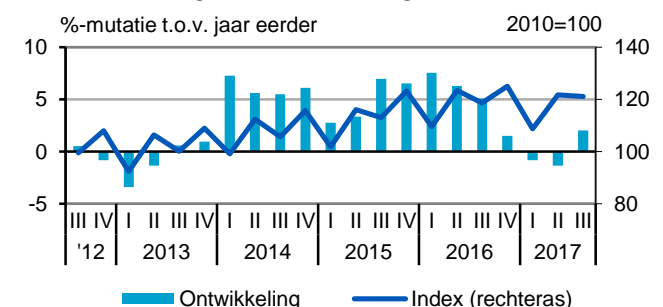
Kantines en catering

Positieve omzetontwikkeling

Kantines en cateraars hebben 2,0 procent meer omgezet dan in het derde kwartaal van 2016. Daarmee is de branche, na twee kwartalen negatieve omzetontwikkeling weer aan de positieve kant van de ontwikkeling terecht gekomen. De omzetstijging is kleiner dan het derde kwartaal van 2016, toen 5,1 procent meer werd omgezet. Met deze stijging zijn kantine- en cateraars één na laatste plaats in binnen de horeca, vóór de cafés.

In het derde kwartaal gingen in deze branche 2 bedrijven failliet, 3 minder dan een kwartaal eerder. Een jaar eerder gingen er 8 bedrijven failliet. Het saldo van oprichtingen (450) en opheffingen (145) van kantine-exploitanten en cateraars kwam uit op 305.

Omzetontwikkeling kantines en catering

Bron: CBS

StatLine: Horeca; omzetontwikkeling

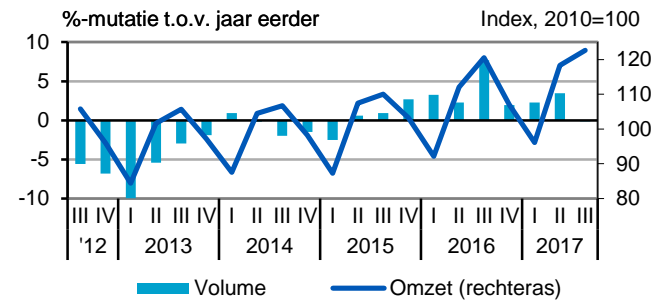
Cafés

Al tien kwartalen omzetstijging

De omzet van cafés en koffiebars steeg met 1,7 procent ten opzichte van hetzelfde kwartaal een jaar eerder. In het tweede kwartaal werd een stijging van 5,6 procent gerealiseerd. Er werden 0,1 procent minder consumpties genuttigd, waar dit vorig jaar nog 7,7 procent méér was. De prijzen in deze branche stegen dit kwartaal met 1,9 procent, een fractie lager dan de prijsstijging van vorig kwartaal. De prijsstijging in deze branche is al vier jaar niet boven de 3 procent geweest. De cafés hebben dit kwartaal de kleinste omzetstijging binnen de horeca.

In het afgelopen kwartaal gingen 21 cafés en koffiebars failliet. Dat zijn er 6 meer dan het vorige kwartaal en 2 minder dan een jaar eerder. Het saldo van oprichtingen (135) en opheffingen (165) van cafés en koffiebars kwam uit op -30.

Volume- en omzontwikkeling cafés en koffiebars

Bron: CBS

StatLine: [Horeca; omzontwikkeling](#)

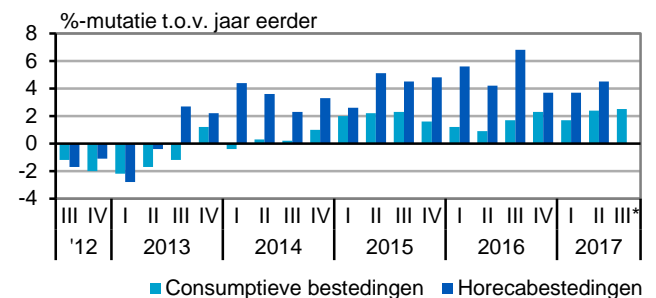
Economisch beeld

Bestedingen consumenten groeien 2,5 procent

In het derde kwartaal van 2017 hebben consumenten 2,5 procent meer besteed dan een jaar eerder. Hun bestedingen groeiden iets sterker dan in de voorgaande kwartalen. In het derde kwartaal gaven consumenten vooral meer uit aan elektrische apparaten, kleding en de inrichting van hun huis. Ook gaven consumenten meer uit aan diensten, zoals horeca en recreatie. Uitgaven aan diensten maken ruim de helft van de totale binnenlandse consumptieve bestedingen uit.

De consumptiegroei is valt samen met het aantrekken van de werkgelegenheid en de woningmarkt. Verder lag het consumentenvertrouwen in het derde kwartaal op het hoogste niveau in ruim tien jaar.

Binnenlandse consumptie door huishoudens (volume)

Bron: CBS

* Horecabestedingen 2017-III nog niet bekend

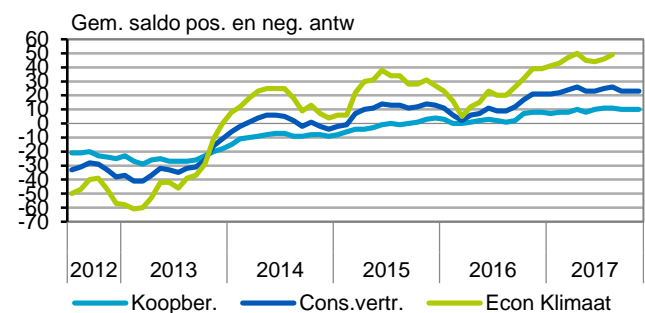
StatLine: [Bestedingen; consumptie huishoudens](#)

Vertrouwen consumenten stabiel

Het vertrouwen van consumenten stond in de maanden september, oktober en november op +23 punten. Dat was iets lager dan in augustus, toen de hoogste waarde in ruim zestien jaar werd bereikt. Het consumentenvertrouwen ligt ruim boven het gemiddelde van de afgelopen twintig jaar (-3). Het vertrouwen bereikte in januari 2000 de hoogste stand ooit (+36). Het dieptepunt werd bereikt in maart 2013 (-41).

Het oordeel over de economie fluctueert sterker dan het oordeel over de eigen financiële situatie. Over de algemene economische situatie zijn consumenten sinds 2014 onafgebroken positief. De koopbereidheid schommelt sinds oktober 2016 rond de +9. In augustus 2017 kwam de koopbereidheid uit op +11. Dat is de hoogste waarde sinds september 2007. In de maanden september, oktober en november was de koopbereidheid +10. Het gemiddelde over de afgelopen twintig jaar staat op -1.

Koopbereidheid consumentenvertrouwen (seizoengecorrigeerd)

Bron: CBS

StatLine: [Consumentenvertrouwen](#)

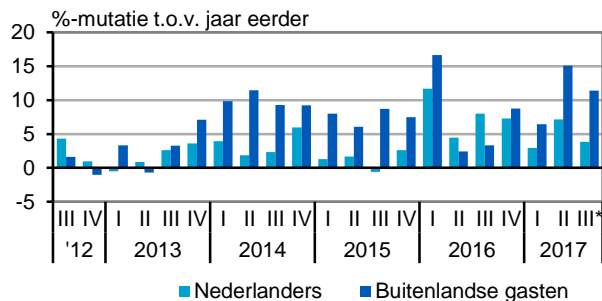
Bijna 8 procent meer hotelovernachtingen

Het aantal overnachtingen in hotels steeg in de eerste twee maanden van het derde kwartaal van 2017 met 7,9 procent ten opzichte van dezelfde periode een jaar eerder.

Zowel Nederlandse als buitenlandse gasten brachten meer nachten door in hotels. Het aantal Nederlandse overnachtingen steeg met 3,8 procent. Buitenlandse gasten verbleven 11,4 procent meer nachten in hotels.

De stijging van het aantal overnachtingen door buitenlandse gasten is al sinds eind 2016 hoger dan de groei van de overnachtingen door Nederlanders.

Overnachtingen in hotels

Bron: CBS * 2017-III: Gebaseerd op de eerste twee maanden

StatLine: [Logiesaccommodaties; gasten, overnachtingen](#)

Opmerkingen betreffende deze publicatie

- Deze publicatie is samengesteld op basis van cijfers die op 30 november 2017 beschikbaar waren.
- Door gewijzigde methodiek is de reeks omzet horeca per 2014 herzien. Zie voor verdere informatie de toelichting van [StatLine: Horeca; omzetontwikkeling](#).
- De cijfers in deze publicatie zijn niet gecorrigeerd voor seizoeninvloeden. Indien dit wel het geval is, staat dit aangegeven in de tekst/grafiek.

Colofon

Tekst sector bedrijfsstatistieken Den Haag (EBD)

Datum 30 november 2017

Meer informatie

CBS Infoservice: [Infoservice](#)
Persdienst: persdienst@cbs.nl
Telefonisch: 070 3374444

Staat van het MKB

Op zoek naar cijfers over midden- en kleinbedrijf? Behoeftte aan uitsplitsingen naar bedrijfsleeftijd, mate van groei, bedrijfsgrootte of bedrijfstak binnen het MKB? Bezoek dan www.staatvanhetmkb.nl en volg [@staatvanhetmkb.nl](https://twitter.com/staatvanhetmkb.nl) op Twitter.